

Økologiske hangrise

Af Simme Eriksen,

Udviklingscenter for Husdyr på Friland

SVIN

Projektet med enten rene hangrisestier eller i kønsvist miksede stier viste ikke klar forskel, når det gælder ornelugt, og undersøgelserne fortsætter.

Udviklingscenter for Husdyr på Friland har i samarbejde med Videncentret for Landbrug, Økologi i 2011 gennemført et af Svineafgiftsfonden støttet projekt om hangrise med den mundrette titel: "Management med fokus på flokdannelse, opvækstrammer, tilsmudsningsgrad og staldsystemer".

Projektet er Udviklingscenter for Husdyr på Frilands første rene hangriseprojekt, der ud over at undersøge nogle af de faktorer, der påvirker andelen af hangrise med ornelugt, også har arbejdet med en grundig registrering af de systemer, der pt. benyttes til økologisk svineproduktion. Formålet med denne sidste mere opgørelsesagtige del var at skaffe et overblik over, hvor store andele af de økologiske slagtesvin, der bliver opfedet i forskellige typer staldsystemer, så resultater fra både nærværende og kommende undersøgelser let kan vurderes i forhold til mulighederne for udbredelse. Det kan jo ikke nytte noget, at der laves en anbefaling, der kun kan bruges i én besætning.

Rene hangrisestier

I projektet har en række økologiske svineproducenter lagt kastrationsklingen på hylden i en periode. Hangrisene er så blevet opdrættet enten i rene hangrisestier eller i kønsvist miksede stier. Vi ville gerne undersøge, om frasorteringen på grund af ornelugt var så markant forskellig afhængig af opstaldningssystemet, at vi kunne melde en klar anbefaling ud. Som det fremgår af faktaboks 1 er det desværre ikke tilfældet. Resultaterne lå i gennemsnit så tæt på hinanden, at forskellen langt fra er statistisk sikker. Dertil kommer, at spredningen på de miksede flokke af hangrise var meget stor, så den gruppe indeholdt både den besætning med mindst frasortering og den besætning med flest frasorterede hangrise.

Flere undersøgelser

Som ved så meget anden forskning og udvikling er konklusionen derfor: Vi bliver nødt til at fortsætte undersøgelserne! Og det gør vi så. Her i 2012 vil der blive særligt fokus på slagtealder, slagtevægt,

levering i grupper der holdes stabile fra fravæning til slagtning, fodring og ikke mindst transport. Det sidste er typisk et område, hvor der er for lidt fokus, da grisene jo er "afleveret". Men erfaringerne fra tidligere tiders problemer med stressfølsomme grise var, at en nok så velpasset gris kunne spoles i løbet af transporten til slagteriet. Vi er ikke sikre på, at det samme gør sig gældende med ornelugt, men det skal undersøges.

Spøjs afregning

Den metode til bestemmelse af ornelugt Lene Meinert fortæller om i sin artikel, vurderes som værende både sikker og pålidelig. Det til trods, er det af tekniske grunde ikke muligt at få resultaterne til at fremgå af afregningen fra slagteriet. Der står kun de almindelige slagteresultater samt skatoltallene. Derfor kan man få den lidt spøjse situation, at en hangriseproducent får en afregning uden anmærkninger overhoved, selvom der frasorteres et antal hangrise, hvis de alle er sorteret fra på grund af "snifferresultater" og ikke skatolanalysen. Dette blot nævnt for at illustrere, at et projekt som dette løber ind i mange små udfordringer. Den nævnte udfordring viste sig at have den uheldige konsekvens, at det reelt var umuligt for de deltagende producenter at vurdere deres resultater løbende. I Udviklingscentret er vi derfor ved at lave opgørelser uge for uge på både skatol og "sniffer" til alle deltagende landmænd, så de kan se, hvordan deres egne tal udvikle sig.

Tabel 1.

Kønsvist / mix eller galte	Antal grise	Sl.vægt	Kød pct.	Pct. frasorteret
Han mix	1249	80,82	59,92	13,9
Kønsvist	240	82,28	58,90	13,3

Hangrise og hungrise i problemfrit fællesskab.

FOTO: SIMME ERIKSEN, UDVIKLINGSCENTER FOR HUSDYR

FAKTA

En opgørelse over ca. 1500 hangrise fra 8 forskellige besætninger viste ikke nogen sikker forskel på andelen af hangrise, der frasorteres på grund af ornelugt. En interessant forskel er dog, at hangrisene, der går i flokke blandet med hungrise, har ca. 1 % højere kødprocent. Se tabel 1.

Flere af de besætninger, der har deltaget i hangriseforsøgene har oplevet, at der i en uge ingen frasortering var og i næste uge var alt for mange (over 10 pct.) uden det har været muligt at påpege en oplagt årsag. Netop den store variation fra uge til uge ser ud til at være en af økologiens udfordringer i forhold til hangriseproduktion.

Læs mere på www.udviklingscenter.com hvor resultaterne fra nærværende projekt vil blive offentliggjort sidst i februar.

